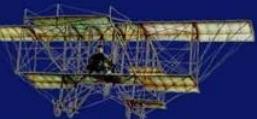

100 година српског војног ваздухопловства 1912-2012. године
20 година Удружења пензионисаних војних летача и падобранаца Србије

ВАЗДУХОПЛОВНИ

Издаје: Удружење пензионисаних војних летача
и падобранаца Србије. ЗЕМУН, Штросмајерова број 1

БИЛТЕН

Број 8, август 2012. године

ВАЗДУХОПЛОВНИМ ВЕЛИКАНИМА У СЛАВУ

Поводом 2. августа Дана авијације представници УПВЛПС - Златомир Грујић, Љубиша Величковић, Бошко Војводић и Ристо Шпиррић, обишли су гробове великане српског ваздухопловства, запалили свеће и положила цвеће. Крај скромних спомен-обележка, заправо породичних гробница, јер великани немају спомен-обележја достојна њиховог доприноса, ранга, угледа и славе, одали су им пошту поводом авијатичарског празника и славе.

Пред спомеником Кости Милетићу - првом српском аеронауту и првом комandanту ваздухопловства

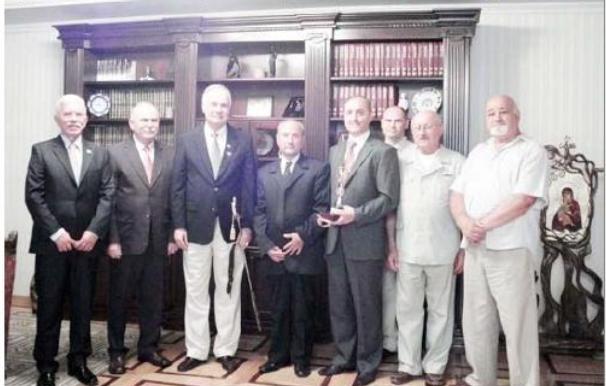
Пред спомеником Михаилу Петровићу - првом српском пилоту

Пред спомеником Бранку Вукосављевићу - првом комandanту Ваздухопловства Краљевине Југославије

САБЉА НА ДАР АМБАСАДОРУ РУСИЈЕ

Његова експеленција амбасадор Руске Федерације у Београду Александар Конузин, примио је крајем августа представнице УПВЛПС и компаније "Статус Стил" из Земуна. Представници УПВЛПС упознали су амбасадора са радом удружења на неговању ваздухопловних традиција, с посебним освртом на сарадњу у школовању ваздухопловних кадрова, која датира још из 1902. године, а интензивно је била развијена 1944. године, када је уз помоћ Црвене Армије формирана група ваздухопловних дивизија, основа послератног развоја РВ и ПВО Југославије.

Представници УПВЛПС са амбасадором Конузином и војним изасланником Волковим

Амбасадору Конузину уручена је на дар позлаћена Српска официрска сабља.

Истакнуто је да у удружењу постоје чланови, а у Србији живе ваздухопловци, који су се током рата, и касније, обучавали у СССР на авионима Јак., Ил-2, Пе-2, МиГ-21 и МиГ-29, ракетним системима ПВО и у другом областима.

Амбасадору Конузину исказана је виока захвалност за све што је учинио као осведочени пријатељ Србије.

ПРОСЛАВА ДАНА АВИЈАЦИЈЕ У ГОСПОЂИНЦИМА

Поводом 2. августа Дана рода авијације, а у оквиру манифестација којима се обележава јубилеј 100 година српског војног ваздухопловства, одржана је свечаност у бачком селу Госпођинци, општина Жабаљ.

На Дан авијације у том питомом и лепом селу, гостољубивих домаћина, а у организацији

Скуп испред споменика 423. јап - горе, почасна стража - десно, представници УПВЛПС полажу цвеће - лево доле.

ваздухополовних ветерана и месне заједнице, уз пригодну свечаност, културно-уметнички и ваздухопловни програм и откривен је обновљени и реновирани споменик припадницима 423. јуришног ваздухопловног пукова Југословенске армије, који је са аеродрома у том месту дејствовао у зиму 1945. године, као и споменик руским пилотима.

Присуствовали су представници органа АП Војводине, општине Жабаљ, Руске амбасаде у Србији, команде и јединица Ваздухопловства и ПВО, борачких организација, спортских удружења, УПВЛПС, омладина и грађани Госпођинца и околних места.

Положени су венци на спомен обележја, а потом су се гости дружили са мештанима.

Поводом 3. августа Дана авијације, председник УПВЛПС упутио је честитке Команданту Ваздухопловства и ПВО Војске Србије и командантима 204. и 98. ваздухопловне бригаде.

КОМАНДАНТУ
ВАЗДУХОПЛОВСТВА И ПВО
З Е М У Н
Главна број 1

Поштовани господине генерале!

Испред чланова УПВЛПС и лично, најсрдочније Вама, Вашим непосредним сарадницима, припадницима Команде В и ПВО, целокупном саставу нашег В и ПВО, а пре свега припадницима рода авијације и свим летачима, честитам Дан рода авијација 2. август

и желим Вам срећну авијатичарску славу Светог Илију Громовника.

У години највећег јубилеја нашег В и ПВО, срећни и поносни што смо део те велике породице српских ваздухопловаца, која се развија већ сто година, делимо са свим припадницима В и ПВО радост славе и жељу за даљи благородни пут. Даће Бог да живи наше ваздухопловство, расте и развија се, док год то земљи Србији и њеном народу буде потребно, на понос, дику и одбрану.

Срећни нам и здрави били!

Срдачано вас поздрављамо!

Председник
Мр Златомир Грујић,
пук. у пензији

СВЕТИ ИЛИЈА - ВАЗДУХОПЛОВНА СЛАВА

Другог августа обележава се слава "Свети Илија", у нашем народу познат као "громовник". Указом број 8155 од 29. фебруара 1924. године одређено је да се 2. август у Југословенској војсци слави као ваздухопловна слава. Обележавању ваздухопловне или авијатичарске славе придаван је велики значај. То су биле праве народне светковине на аеродромима. Одржаване су ваздухопловне утакмице и такмичења. У госте су долазили авијатичари из савезничких земаља.

Бука авиона на небу некад, а посебно данас, подсећа на грмљавину. Тако се летењу и летачкој професији, као делатности којом се баве одважни људи, послу који је важан, али и ризичан, придаје узвишен значај.

Свети Илија Тесвићанин познатији је у народу као Илија Громовник. Култ тог старозаветног протока и свеца широко је распрострањен међу хришћанима. Снага тога култа очувана је и у нашем народу. Свети Илија је појам најсилнијег међу огњевитим свецима. Он је једини узнет на небо у ватреним кочијама са огњевитим коњима.

Старина култа свеца громовника сеже у прасловенску прадавину. Многи етнолози доказивали су да је словенски бог Перун добио свог христијанизованог наследника у Светом Илији. Због тих особина ваздухопловци су и узели Светог Илију громовника за свог свеца.

ПРВИ СРПСКИ БАЛОНИ (1)

БАЛОН "СРБИЈА"

Српска војска, набавила је априла 1909. године, први балон. То је био слободан, (постојали и везани), сферни (лоптasti) балон произведен у фабрици "Ридингер" у Аугзбургу у Немачкој по систему "парзефал-зигфелд". Са балоном који је назван "Србија", и са српском заставом, летео је Коста Милетић после преузимања у фабрици. То је био први лет једног ваздухоплова са обележјима српске државе.

Балон је наменењен за обуку и за извиђање. Носио је 2 члана посаде. Пречник му је био 10,20 м, запремина 540 м³ водоника, а маса 220 кг. Могао је да се користи при брзини ветра од 7 м/сек. Уништен крајем 1915. године у околини Пећи.

Истовремено, код фабрике Ридингер, купљен је и везани "змај-балон" типа "парсевал-зигфелд". На њему је летео Коста Милетић у кругу фабрике. Коришћен је у балканским и првом светском рату. Уништен је 1915. године приликом да не би пао непријатељу у руке. Везани змај-балони издржавали су јаче ударе ветра, па су више коришћени за осматрање и извиђање. Балон је имао масу 380 кг, запремину 630 м³ водоника, био је дугуљаст дужине 22,5 м, а пречника 6,30 м. Носио је 2 члана посаде. Достигао је висину од 800 м и да издржавао ударе ветра до 10 м/сек.

ПРВИ СРПСКИ ПИЛОТИ (7)

КОСТА МИЛЕТИЋ (1874-1953) пилот балона - аеронаут

Костадин Коста Милетић је рођен у Аренђеловцу 21. септембра 1874. године. После седмог разреда гимназије уписао се у 25. класу војне академије коју је завршио 1895. године, као пети у рангу. Службовао је у пешадији, затим је преведен у инжињерију. Завршио је војно-техничке ваздухопловне студије у Русији са одличним успехом, као други у рангу 1902. године. Распоређен је у Инжињеријско-техничко одељење министарства војног. Саставио је предлог за формирање балонског одељења, израдио пројекат и правила и формирао прву станицу го-лубије поште 1908. године. Организовао је припреме и куповину првих ба-лона

за српску војску, летео је првим балоном "Србија" одмах по набавци, 19. априла 1909. године. То је био први лет српског ваздухоплова са српским обележјима. Формирао је балонско одељење 1910. године.

У Првом балканском рату, у Кумановској бици, командант батаљона, ванредно унапређен је у чин мајора. Наређењем војводе Радомира Путника 24. децембра 1912. године постављен је за команданта Ваздухопловне команде, прве ваздухопловне јединице Српске војске. У зиму 1913. године на челу Приморског аеропланског одреда у операцијама код Скадра. До јула 1916. године био је на челу српског ваздухопловства. Председник Удружења ратних авијатичара 1928-1936. године. По завршетку Првог светског рата, пензионисан је у чину пуковника. Умро је 1953. године у Београду. Сахрањен на Новом гробљу.

Први је школовани ваздухопловац у Србији. Лично је био актер кључних догађаја у настанку српског ваздухопловства и премијерне употребе балона (Пирот) и авиона (Скадар) у балканским и Првом светском рату. Прошао је голготу Албаније и консолидовао Српску аеропланску ескадру на Солунском фронту, а онда се вратио у инжињерију. Као пензионисани пуковник, ујединио је наше ратне авијатичаре и постао председник њиховог удружења до 1936. године.

ДВА ПОДОФИЦИРА ВОЈСКЕ СРБИЈЕ НАСТРАДАЛИ НА КОПАОНИКУ

У Дому Војске у Нишу 2. августа 2012. године одржана комеморација је поводом погибије старијег водника прве класе Небојше Милића (37) из 98. ваздухопловне бригаде и старијег водника Славиша Марковића (36) из 204. ваздухопловне бригаде, који су страдали 1. августа у несрећи приликом рашчишћавања терена од минско-експлозивних средстава на Копаонику.

Комеморацији су присуствовале породице настрадалих подофицира, командант Ваздухопловства и противвоздуховловне одбране генерал-мајор Ранко Живак, припадници Министарства одбране и Војске Србије, колеге и пријатељи.

Том приликом, командант 161. ваздухопловне базе потпуковник Зоран Павловић рекао је да не постоје речи којима би се описала туга због губитка Небојше, искреног, поштованог и одговорног, како према породици тако и према колегама.

Према речима заменика команданта 24. батаљона 204. ваздухопловне бригаде мајора Чедомира Костића, Славиша је био предан колега, честан, поуздан и ненаметљив старешина, који је током каријере више пута награђиван.

Старији водник прве класе Небојша (Радомир) Милић, рођен је 04.08.1975. године у Прокупљу. У Војсци Србије запослен је од 22.07.1995. године.

Старији водник Славиша (Милојко) Марковић рођен је 04.12.1976. године у Прокупљу. У Војсци Србије запослен је од 19.07.1997. године.

“ЗЛАТНА” МИЛИЦА МАНДИЋ НА БАТАЈНИЧКОМ АЕРОДРому

Припадници Ваздухопловства и противвоздухопловне одбране данас управо су били су почели са припремама летачког дела програма аеромитинга “Батајница 2012”, када

се пред постројеном саставу 204. вазд.бригаде појавила **Милица Мандић**, освајачица олимпијског злата у Лондону. Милици, која је пред строј изашла из авиона Г-4, аплаузом је поздравио комплетан ваздухопловни састав.

- Ово је ново и невероватно искуство за мене. Обилазак авиона, симулација... Овде је сјајна атмосфера и људи су позитивни. Уопште нисам замишљала да то тако може да буде.. .

Пре него што је поздравила ваздухопловце, освајачица најсјајнијег олимпијског одличја је у пратњи коман-

ГЕНЕРАЛ ЖИВАК У ПОСЕТИ РУСИЈИ

Делегација Ваздухопловства и ПВО, коју је предводио командант ВиПВО **генерал-мајор Ранко Живак**, боравила је у посети Ваздухопловству Руске Федерације, од 9. до 13. августа 2012. године. Посета је организована поводом прославе стогодишњице постојања руског војног ваздухопловства, у оквиру које је организована међународна ваздухопловна конференција „Заједничко небо“ и аеромитинг на аеродрому „Жуковски“. Конференцији је присуствовало око 70 делегација ваздухопловства широм света, а предавања, која су одржали команданти ваздухопловства Велике Британије, Француске, Швајцарске, Шведске, Кине, Немачке, Пакистана и Норвешке, обухватила су питања координирања реаговања на претње из ваздушног простора, менаџмента ваздушног саобраћаја, координације потреба цивилних ваздухопловних власти са потребама војних ваздухопловства, као и питања безбедности летења.

На аеромитингу су приказане летелице у оперативној употреби у ваздухопловству Руске Федерације, летелице које у фази развоја и испитивања, као и гостујуће агрогрупе и ваздухоплови партнериских земаља. Значајан наступ је приказала италијанска акрографска група „Триколори“, као и пилот француског ваздухопловства на авionу „Рафал“.

У оквиру билатералног сусрета са командантом руског ваздухопловства, генерал-потпуковником **Виктором Николајевичем Бондаревим**, истакнуто је да су оквири сарадња ваздухопловства Русије и Србије дефинисани у протеклом периоду и да ће обе стране учинити све да усаглашене активности буду и реализоване до краја текуће године. Сарадња неће по броју активности бити обимна, али ће се тежити да активности буду што садржајније и ефикасније.

данта 204. ваздухопловне бригаде, бригадног генерала **Предрага Бандића** обишла контролни торањ, одакле је гледала прва увежбавања наших пилота за предстојећи аеромитинг. Затим се опробала на симулатору МиГ-29, седела у кабини истоименог авиона на стајанци, да би је на крају пред састав бригаде дозвезли авионом Г-4.

- Није било бољег начина да мотивишемо пилоте и припаднике ваздухопловно-техничког састава који ће са поносом бити ангажовани на представљању своје земље него да им уприличимо посету некога ко је пред милионима гледалаца представљао нашу земљу на најбољи могући начин, рекао је генерал Бандић.

“Ваздухопловни билтен” излази једном месечно. Примерци су бесплатни за чланове УПВЛПС. Текстове одабрао, написао, приредио, уредио и припремио за штампу Златомир Ђурић. E-mail: zlgrujic@gmail.com